

БИБЛЕЙСКИЯТ МИТ ЗА СЪТВОРЕНИЕТО НА СВЕТА

Съвременната наука няма единно мнение по въпроса за появата на света. Съществуват различни хипотези, но техните становища не са еднозначни. Никоя от тях не е докрай аргументирана. Единствено Библията дава на човечеството неоспоримата теория за началото на света чрез мита за сътворението. По принцип библейските митове не подлежат на поправка. В тях са заложени основите на християнския морал, затова ги наричаме „свещени“, а правилното им тълкуване доближава човека до Създателя.

Библейският мит за сътворението започва с това, че Бог е съвсем сам. "Той твори от „нищото“: „В начало Бог сътвори небето и земята. А земята беше безводна и пуста; тъмнина се разстилаше над бездната и Дух Божий се носеше над водата" (Бит. 1:1 -2)

Ако се позовем на Библията, думите „небе“ и „земя“ имат преносен смисъл - те означават духовния и материалния свят. Според свещения текст духовният свят е населен с разумни същества. Той е изключително многообразен и сътворен от „нищото“. Всъщност това е уникална за времето си идея. В митологиите на различни народи Земята е създадена от нещо, което вече е съществувало преди нея. Нещо, което е било около създателите - езическите божества. Според Библията обаче Господ твори от „нищото“. Първото, което той създава, са небесата или духовният свят. Второто му творение са материалният свят, времето и пространството. Земята е описана като „безводна и пуста“, а това означава, че материята е в състояние на хаос. Безкрайността на пространството и времето е изразена чрез метафоричната дума „бездната“, а „водата“ е знак за първичната материя в неподредено състояние.

Първият творчески акт, който съвпада със сътворяването на света, е отделянето на Божествената светлина от тъмнината и приравняването ѝ с материалния свят: „Рече Бог: Да бъде светлина. И биде светлина.“ Източник на светлината (не слънчевата, а духовната) е изцяло Бог. Тя е сътворена и излиза от Него, а тъмнината съществува само като опозиция на светлината. По аналогия на това се приема, че злото не съществува само за себе си, а означава липса на добро.

Всяка фаза от Сътворението, преди да бъде изпълнена, е всъщност много добре планирана. Свещените писания ни казват, че „Господ Бог сътворил всички неща... духовно, преди те да бъдат физически по лицето на земята. "Физическото Сътворение само по себе си се осъществява през определени периоди от време. Бог създава света не за шест астрономически дни, а за шест периода, чиято продължителност все още не може да се уточни.

В **Първия ден** (период) на сътворението Бог поставя основите на света. През **Втория ден** създава небето. В разказа за **третия творчески ден** действието се пренася на земята, където тече процесът на оформяне на океани, морета и др. През този ден Земята ражда първите растения - „да произведе земята злак, трева... и плодно дърво“. В **Четвъртия ден** Бог сътворява небесните светила. Този период е изключително интересен от гледна точка на съпоставката между съвременната наука и Библейския текст. Не е ясно как е имало светлина без Слънце, но някои научни теории могат да ни доведат до интересни изводи. Според науката най-напред се появява Слънцето, а след него и Слънчевата система. Доказано е, че при сътворяването на Земята има парников ефект - планетата е покрита с гъсти, плътни облаци. В един момент се стига до разкъсването им и светилата вече започват да се виждат от земята. През **Петия творчески ден** се появява фауната (животинският свят). Създават се предшествениците на съвременните животни: „големи риби и всякакъв вид животни влечуги“. Според съвременната наука животът произлиза от водата. И в Библията е така - „да произведе водата влечуги...“. Създават се различните животински

видове - топлокръвни, бозайници и др., за да се стигне до появата на Човека в **Шестия творчески ден**.

Според Свещените текстове всичко насочва към появата на Човека с неговото самосъзнание, с неговия дух. Човекът изминава дълъг път преди да му бъде вдъхнато диханието (духът): „След това рече Бог: да сътворим човек по Наш образ, по Наше подобие". Думите „образ и подобие" обозначават две различни неща. Образът на Бога в човека са всички духовни качества, личността, свободната воля, а подобие то включва в себе си стремежа към съвършенство. Всички тези неща съставят духа на човека. Животните също имат тяло и душа, но нямат дух. Те нямат стремеж към нещо по-възвишено, нямат нужда от наука или изкуство, от висок морал, справедливост, от красота и т. н. Именно тези духовни стремежи са частица от Бога в нас.

Според Божията промисъл Човекът трябвало да се грижи за земята, да обработва градината, т. е. да разширява познанията си за създадения свят, да се грижи за него, затова и Бог благославя човека: „плодете се и множете се, пълнете земята и обладайте я..." Първоначалното предназначение на човека е да бъде връзка между духовния и материалния свят или с други думи - да одухотвори материалното.

Българските легенди за сътворението възникват под влияние на християнството. Това са творби, изпълнени с много фантазия и настроение. Постоянни герои в тях са Бог и Дяволът, олицетворяващи вечната борба между доброто и злото. В тези легенди се преплитат разнообразни мотиви от библейските митове. Една от тези легенди е „Как била създадена земята". Веднага прави впечатление, че Боге сам, един-единствен. Но изневиделица се появява Дяволът. Двамата се сприятеляват. Така е и в легендата „Сътворението на света", където Господ и Дяволът са единствените живи същества. Господ дава идеята за сътворяване на Земята, а Дяволът, който има равна сила с него, му отправя постоянно предизвикателства и се опитва да припише създаването на Земята за свое дело („Господ създава земята"). Общото между трите легенди е, че Господ единствен притежава знанието. Той е творецът, сътворил човека от кал.

Според Стария завет историята на човечеството започва с един мъж - Адам, създаден по образ и подобие на Бог. Мъжът произлиза от земята и от божественото дихание, а по-късно от неговото ребро се появява и първата жена - Ева. Бог създава Едемската градина и позволява на хората да се хранят с плодовете на дърветата, да я обработват и пазят. Единственото условие е да се подчиняват на неговите разпоредби: „...а от дървото за познаване добро и зло, да не ядеш от него; защото, в който ден вкусиш от него, бездруго ще умреш. "Така, чрез дървото на познанието, Бог искал да се убеди в честността, верността и послушанието на първите хора.

Адам и Ева живели щастливо в богатата райска градина, докато не се появила змията, пратеник на Сатаната. Тя подмамила Ева да опита от забранения плод на знанието. Жената пък, от своя страна, предложила на Адам да отхапе от вкусната ябълка. Тогава първите хора разбрали, че са голи - нещо, за което дотогава не си давали сметка. На въпроса на Бог, какво се е случило, Адам отговорил, че Ева му е дала да опита плода от дървото. Самата тя също признала, че била излъгана от змията. Божието наказание последвало незабавно: първата двойка била изгонена от Рая. Господ осъдил мъжа да работи неуморно, за да оцелява, а жената - да ражда в болка.

Източник:

*Български език и литература за 5. клас. Правила, анализи и тестове
д-р Весела Кръстева*